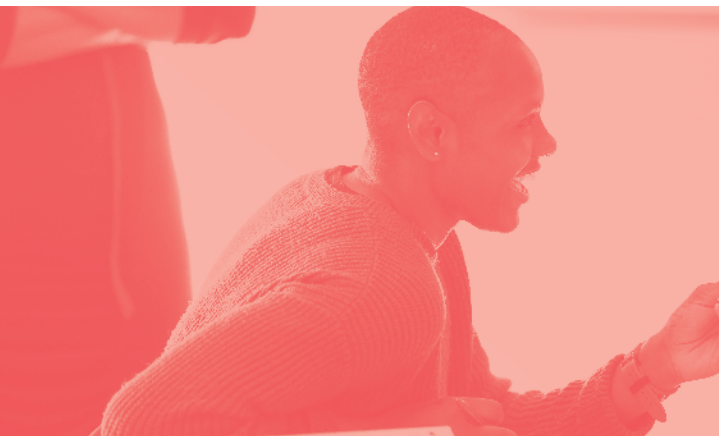
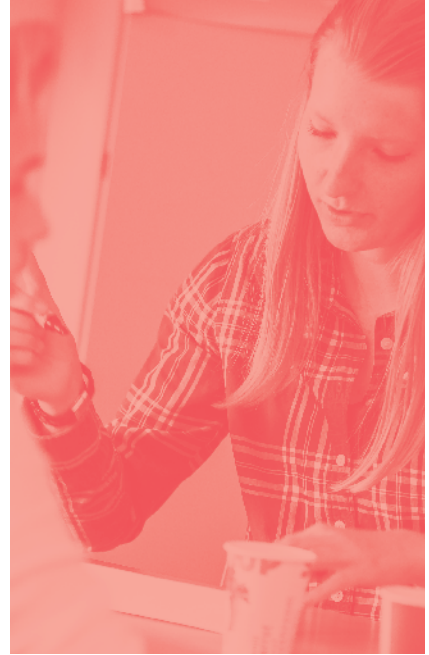

Een beroepsbeeld voor de leraar

Symposium 'Leraar: een professie met perspectief'

Dinsdag 4 februari 2020 • Antropia, Driebergen

Een beroepsbeeld voor de leraar

Drieluik 'Leraar: een professie met perspectief'

Leraar is een prachtig beroep dat bijdraagt aan de ontwikkeling en toekomst van jongeren. Een beroep waar leraren vol passie aan beginnen. De kunst is om nieuwe inzichten daarin te integreren en de betrokkenheid bij het leren van leerlingen een loopbaan lang te kunnen behouden. Variatie, ontwikkeling, uitdaging en erkenning zijn daarbij de sleutelwoorden.

Het drieluik 'Leraar: een professie met perspectief' verkent op basis van inzichten uit onderzoek hoe leraren hun werk betekenisvol kunnen houden, voor henzelf en voor hun leerlingen. De publicatie, waaraan 60

auteurs hebben meegewerkt, wordt uitgegeven door Didactief en Ten Brink Uitgeverij.

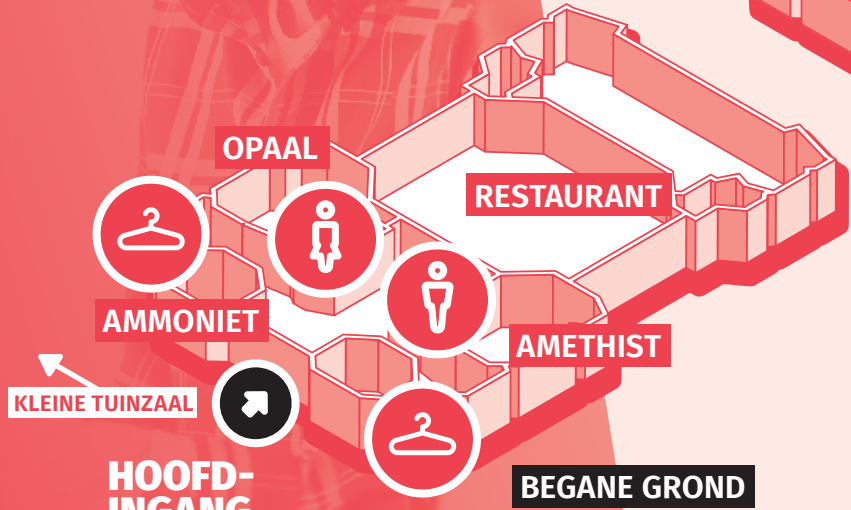
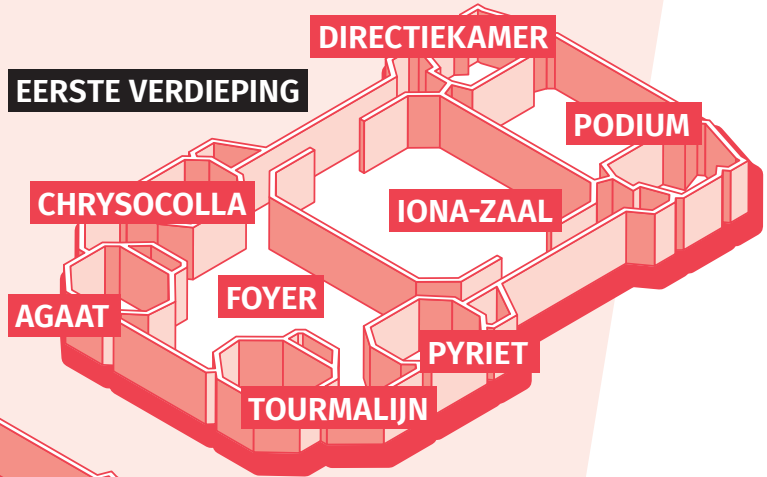
In de drie delen wordt achtereenvolgens aandacht besteed aan professionele ontwikkeling en loopbaanontwikkeling van leraren, voor de ontwikkeling van specifieke expertise en specifieke rollen, en voor de condities die dit vraagt van scholen en teams. We denken dat deze drie boeken leraren, schoolleiders en lerarenopleiders kunnen helpen om meer aandacht te besteden aan loopbaanontwikkeling en daarmee bijdragen aan een aantrekkelijker lerarenberoep.

**U kunt het drieluik downloaden op
www.beroepsbeeldvoordeleraar.nl**

Programma

- 13.00 uur**   **Inloop met koffie & thee**
- 13.30 uur**   **Opening & Keynote**
Klaas van Veen (Hoogleraar,
vice-decaan Faculteit Gedrags- &
Maatschappijwetenschappen
Rijksuniversiteit Groningen)
**Leraar als bijzaak: over de
toekomst van het leraarsberoep**
Iona-zaal
- 14.20 uur**   **Workshopronde I**
- 15.20 uur**   **Pauze & wissel**
- 15.30 uur**   **Workshopronde II**
- 16.30 uur**   **Plenaire afsluiting &
Uitreiking boeken**
Iona-zaal
- 16.45 uur**   **Borrel**

Antropia

	Ronde I 14.20 – 15.20 uur	Ronde II 15.30 – 16.30 uur
Ionazaal	1. Gesprek met de gemeentes	8. Loopbaanleren voor docenten
Agaat	2. Je vakdidactisch repertoire blijven uitbreiden: waarom en hoe?	9. Een veranderend beroepsbeeld: sparren over een agenda voor toekomstig onderzoek
Chrysocolla	3. Gespreid leiderschap en het bevorderen van professionele ontwikkeling	10. Beroepsbeeld van BVMO en van PACT
Pyriet	4. Teamleren stimuleren in het onderwijs, op weg naar teamgericht HRM	11. De kracht van strategisch HR -beleid
Tourmalijn	5. Loopbaanontwikkeling van leraren: een praktijkvoorbeeld	12. People management en schoolleiderschap: theorie en praktijk
Amethist	6. Beschrijving workshop Leraar als curriculumontwikkelaar	13. Van zorgen om orde naar koesteren van het niet weten
Kleine Tuinzaal	7. Bouwen aan de school als professionele leergemeenschap	14. Loopbaanontwikkeling van leraren in internationaal perspectief

Ronde I

14.20 – 15.20 uur

1. **Gesprek met de gemeentes**

Gemeentes Utrecht, Den Haag, Amsterdam en Rotterdam; gespreksleiders Nienke van der Steeg en Gea Spaans (PO-Raad)

Zaal: Ionazaal

Gea Spaans en Nienke van der Steeg van de PO-Raad gaan met de G4 in gesprek over de aantrekkelijkheid van het werken als leraar in de grote stad, in relatie tot loopbaanmogelijkheden. Wat maakt het voor leraren aantrekkelijk om te werken in de grote gemeentes van Nederland? Wat doen de gemeentes om leraren te werven, te behouden en te stimuleren in hun loopbaanontwikkeling? En wat is het toekomstperspectief voor leraren in deze vier gemeentes?

2. **Je vakdidactisch repertoire blijven uitbreiden: waarom en hoe?**

Fred Janssen (Hoogleraar Didactiek van de Natuurwetenschappen ICLON, Universiteit Leiden)

Zaal: Agaat

Als leraar maak je elke dag vakdidactische keuzen. Je gaat na wat je de moeite waard vindt voor leerlingen om te onderwijzen en je bedenkt hoe leerlingen dit zouden kunnen leren en hoe dit kan worden geëvalueerd. Als je beschikt over een breed vakdidactisch repertoire ben je beter in staat om je eigen onderwijsidealen ook daadwerkelijk vorm te geven in de praktijk. Bovendien kun je je vakdidactisch handelen beter afstemmen op de aard van de leerstof, de behoeften van de leerlingen en de eisen die de context stelt. In deze workshop maak je kennis met vakdidactisch gereedschap waarmee je, samen met je collega's, verder kan ontwikkelen op vakdidactisch gebied.

3. **Gespreid leiderschap en het bevorderen van professionele ontwikkeling**

Loes van Wessum (Associate lector Leiderschap in Onderwijs en Opvoeding, Hogeschool Windesheim Flevoland) en Anje Ros (Lector Leren en Innoveren, Fontys Hogeschool Kind en Educatie)

Zaal: Chrysocolla

Steeds meer schoolleiders geven het belang aan van het versterken van de professionaliteit van leraren, door samen te leren en te onderzoeken, maar vinden dit niet eenvoudig. Loes en Anje laten zien dat gespreid leiderschap een geschikt model is om een lerende cultuur te realiseren, waarin leraren in toenemende mate meer verantwoordelijkheid krijgen en nemen om zelf hun onderwijs te verbeteren. We hebben portretten gemaakt van schoolleiders in PO en VO die een lerende cultuur realiseren en plaatsen hun leiderschapspraktijken in een onderzoeksmodel. We bespreken met

de deelnemers hoe deze voorbeelden kunnen bijdragen aan reflectie op het eigen handelen.

4. Teamleren stimuleren in het onderwijs, op weg naar teamgericht HRM

Piety Runhaar (Universitair hoofddocent Onderwijs- en leerwetenschappen, Wageningen University & Research)

Zaal: Pyriet

Kwalitatief hoogstaand onderwijs vraagt om teamwerk. Hoewel teams ook formeel steeds meer als belangrijkste bouwsteen binnen de school worden erkend (sla de verschillende cao's er maar op na), betekent dit niet dat teams ook altijd effectief zijn. Leraren zijn immers van oudsher gewend om vrij autonoom te werken en om aangesproken te worden op het reilen en zeilen in hun eigen lessen. Teamwerk en teamleren leren komen daardoor niet automatisch van de grond. In mijn hoofdstuk vat ik samen welke teamwerk bevorderende factoren – zowel op

individueel leraarsniveau als op team- en organisatieniveau - uit onderzoek naar voren komen en hoe die factoren geadresseerd kunnen worden d.m.v. teamgericht HRM.

5. Loopbaanontwikkeling van leraren: een praktijkvoorbeeld

Hans van der Linden (Coordinator opleidingsbureau Regionale academische Opleidingsschool West-Friesland) en Kees van Bergeijk (Voorzitter ROWF)

Zaal: Tourmalijn

Het perspectief op loopbaanontwikkeling van leraren vanuit het partnerschap Samen opleiden en Professionaliseren.

6. Beschrijving workshop Leraar als curriculumontwikkelaar

Nienke Nieveen (Universitair hoofddocent en Opleidingsdirecteur bij ELAN, Universiteit van Twente), Bregje de Vries (Universitair docent, Faculteit der Gedrags- en Bewegingswetenschappen, Vrije Universiteit) en Tjark Huizinga (Docent en onderzoeker onderwijsinnovatie en effectiviteit, Saxion)

Zaal: Amethyst

Leraren vervullen steeds vaker de rol van curriculumontwikkelaar. Ze verrijken methodes of passen deze aan en/of ontwikkelen aanvullende onderwijsmaterialen. Met een concrete casus verkennen we met deelnemers kenmerken en ontwikkelstadia van curricula om vervolgens ervaringen van workshopdeelnemers met curriculumontwikkeling te inventariseren. We gaan met elkaar na welke ondersteunende en belemmerende factoren we ervaren in curriculumontwikkeling

door en met leraren en bekijken nieuwe mogelijkheden in het licht van trends in curriculumontwerp. We nemen in de discussie mee wat curriculumontwikkeling als één van de perspectieven in het beroepsbeeld betekent voor de (post)initiële opleiding van leraren.

7. **Bouwen aan de school als professionele leergemeenschap**

Wilfried Admiraal (Hoogleraar Onderwijskunde, ICLON, Universiteit Leiden)

Zaal: Kleine Tuinzaal

Veel scholen in Nederland werken aan een cultuur van professionele samenwerking, als 'School als professionele leergemeenschap' (PLG). In een driejarig landelijk project waarbij veertien vo-scholen zijn gevolgd in hun ontwikkeling als PLG vonden we in totaal 145 interventies. In de workshop zal met de deelnemers worden ingegaan op de betekenis van School als PLG voor het beroepsbeeld van leraren met aandacht voor:

- het ontwikkelen of bijstellen van de missie en visie van de school;

- het vaststellen van de huidige stand van zaken en de wenselijke situatie;
- het ontwerpen en plannen van interventies;
- het evalueren van het ontwikkelingsproces.

Ronde II

15.30 – 16.30 uur

8. **Loopbaanleren voor docenten**

Marinka Kuijpers (Bijzonder hoogleraar Leeromgeving en leerloopbanen, Open Universiteit)

Zaal: Ionazaal

In een werkomgeving waarin veel verandert, moeten docenten zich steeds weer opnieuw verhouden tot het veranderende werk. Hierin kun je doen wat de organisatie van je verlangt en invloed uitoefenen gebaseerd op je eigen verlangens. In de workshop komt aan bod hoe je invloed uitoefent in je loopbaan en wat voor werkomgeving daarvoor nodig is.

9. **Een veranderend beroepsbeeld: sparren over een agenda voor toekomstig onderzoek**

Monika Louws (Universitair docent Sociale Wetenschappen, Universiteit Utrecht) en Wouter Schenke (Onderzoeker, Kohnstamm Instituut)

Zaal: Agaat

Een veranderend beroepsbeeld van de leraar roept vragen op over wat dit betekent voor leraren, de teams waarin zij werken en de schoolorganisaties. Het heeft ook impact op hoe leraren worden opgeleid en zich voortdurend professionaliseren, en kan input vormen voor toekomstig onderwijsonderzoek. De workshop start met drie pitches van boekauteurs die suggesties geven voor verder onderzoek. Een van de pitches gaat over de onderzoekscultuur in school. Vervolgens gaan we in groepen uiteen om te brainstormen over mogelijke onderzoeksvragen en designs bij deze onderwerpen. Daarmee willen we samen de contouren schetsen van

een toekomstige onderzoeksagenda voor onderwijsonderzoek naar leraren.

10. Beroepsbeeld van BVMBO en van PACT

Anniek van Anraad
(Campagneleider Samen Sterk voor goed MBO!, BVMBO) en
Janny Reitsma (Programmameider Pact voor Kindcentra)

Zaal: Chrysocolla

Het van het beroepsbeeld van de Leraar was inspiratiebron voor twee nieuwe beroepsbeelden: Beroepsbeeld Docent MBO en Beroepsbeeld Medewerker Integraal Kindcentrum. Tijdens deze informatieve en interactieve workshop lichten Anniek van Anraad van het bestuur van het BVMBO en Janny Reitsma, projectleider van PACT voor Kindcentra deze twee beroepsbeelden toe. Waarom zijn deze ontwikkeld, wat was de aanpak, hoe ziet et beroepsbeeld eruit en wat is de betekenis voor de doelgroep.

11. De kracht van strategisch HR -beleid

Bernadette de Munk
(Projectleider strategisch HR-beleid, PO-Raad)

Zaal: Pyriet

Werving & selectie, leren en ontwikkelen, beoordeling & beloning; bouwstenen van HR die niet los van elkaar te zien zijn en waarvan de verantwoordelijkheid breed in de organisatie ligt. Niet alleen bij de HR afdeling. HR maakt onderdeel uit van de strategie van de schoolorganisatie. In het geactualiseerde bestuursakkoord PO van 2018 staat strategisch HR hoog op de agenda. Enerzijds omdat er veel uitdagingen binnen het primair onderwijs op het gebied van HR spelen zoals de werkdruk en personeelstekorten. En anderzijds omdat de kwaliteit van de organisatie mede afhankelijk is van de kwaliteit van het gevoerde HR beleid. Tijdens de workshop 'de kracht van strategisch HR-beleid' delen we inzichten en uitkomsten van ontwikkelbijeenkomsten en kennisdeelsessies met Bestuurders

en HR professionals uit het po- veld en reflecteren we op de brede toepasbaarheid. De workshop kent een mooie mix van inspiratie, kennisdelen en gezamenlijke reflectie.

12. People management en schoolleiderschap: theorie en praktijk

Ton Roelofs (Directeur CVO Rotterdam) en Eva Knies (Hoogleraar Bestuurs- en Organisatiewetenschap, Universiteit Utrecht)

Zaal: Tourmalijn

In de workshop 'People management en schoolleiderschap: theorie en praktijk' gaan Ton Roelofs (CVO Rotterdam) en Eva Knies (Universiteit Utrecht) in op de peoplemanagement-rol die schoolleiders vervullen en de wijze waarop die rol zich verhoudt tot het perspectief van teacher leaders. Vragen die aan de orde komen zijn onder andere: wat vraagt een investering in people management van scholen en van schoolleiders en leraren? En wat zijn motieven

van leraren om deel te nemen aan ontwikkelactiviteiten? Theoretische inzichten, resultaten uit onderzoek in het voortgezet onderwijs en ervaringen met een MD-traject waaraan leraren met ambitie deelnemen voeden de discussie met deelnemers aan de workshop.

13. Van zorgen om orde naar koesteren van het niet weten

Amber Walraven (Universitair docent, Radboud Docenten-academie)

Zaal: Amethyst

Contact maken, groepsprocessen sturen, leiding geven door te corrigeren, belonen en de aandacht van leerlingen te sturen, gedragsregels stellen en hanteren, een leerklimaat scheppen en structuur bieden.....zijn allemaal pedagogische kwaliteiten die je moet leren inzetten, maar waarvan het routinematig inzetten slechte pedagogiek is. Hoe ontwikkel je je tegelijkertijd in de benodigde vaardigheden en het loslaten ervan? In deze workshop bespreken

we kansen en dilemma's en ondersteunende contexten bij het ontwikkelen van zowel pedagogische routines als pedagogische tact.

14. Loopbaanontwikkeling van leraren in internationaal perspectief

Marco Snoek (Lector Leren & Innoveren, Kenniscentrum Onderwijs en Opvoeding, Hogeschool van Amsterdam)

Zaal: Kleine Tuinzaal

De vraag hoe loopbaanmogelijkheden kunnen bijdrage aan duurzaam werkplezier van leraren en daarmee aan een aantrekkelijker beroep, speelt niet alleen in Nederland. Ook in andere Europese landen speelt dit thema (zie bijvoorbeeld het rapport Teacher Careers in Europe dat in 2019 verscheen). Dat was aanleiding voor de Working Group Schools van de Europese Commissie om teacher careers als centraal thema te nemen in het werkprogramma 2018-2020. Door middel van twee werkconferenties en twee expert seminars is geprobeerd

grip te krijgen op het vraagstuk van loopbaanpaden voor leraren. Centrale thema's waren de rol van evaluatie, de rol van schoolleiders en de rol van ondersteuningsstructuren en -instrumenten bij loopbaanontwikkeling van leraren. In maart verschijnt het eindrapport. In de workshop licht Marco Snoek, lid van de Working Group, de uitkomsten toe en wordt stil gestaan bij de betekenis en bruikbaarheid voor de Nederlandse situatie.

Het symposium 'Een beroepsbeeld voor de leraar' markeert de publicatie van het drieluik 'Leraar: een professie met perspectief'. In dit symposium delen auteurs en deelnemers met elkaar wat bekend is uit onderzoek en onderwijspraktijk en hoe dit kan bijdragen aan de versterking van het leraarsberoep.

Een beroepsbeeld voor de leraar

www.beroepsbeeldvoordeleraar.nl

